

Валентина Пашкова, Ярослава Сошинська

Почесні відзнаки Української бібліотечної асоціації

З метою морального стимулювання бібліотечних працівників України в березні 1996 р. президія УБА затвердила положення про щорічні почесні відзнаки: «За відданість бібліотечній справі», «За внесок у бібліотекознавство», «За внесок у розвиток бібліографії та бібліографознавства», «За внесок у бібліотечну освіту», «Бібліографічний посібник року».

Положення окреслюють умови та порядок відзначення провідних фахівців бібліотечної справи і бібліографів. На підставі висновків експертних комісій президія УБА відзначила діяльність усіх рекомендованих первинними осередками фахівців.

Як показує зарубіжний досвід, бібліотечна громадськість різними засобами сприяє дотриманню високого рівня професійних стандартів та їх розвитку. Наприклад, Американська бібліотечна асоціація (АБА) акредитує навчальні програми в університетах, Бібліотечна асоціація Великобританії (БАВ) надає своїм найкваліфікованішим членам статус привілейованих членів, бібліотечні асоціації різних країн присвоюють нагороди за професійні досягнення тощо. АБА розробила систему нагороджень та стимулювання діячів бібліотечної справи і кожного року присуджує понад 100 нагород з метою відзначення найвищого рівня бібліотечно-інформаційного обслуговування та сприяння подальшому професійному зростанню своїх членів¹. Це - медалі, стипендії, гранти та інші види морального й матеріального стимулювання бібліотечних працівників - практиків та науковців. Вони присуджуються за досягнення в бібліотечному обслуговуванні різних категорій читачів у різних типах і видах бібліотек, за визначні публікації з питань бібліотечної справи, кращим авторам, ілюстраторам та друкарям, опікунам бібліотек, за проектування і будівництво бібліотечних приміщень. Серед нагород, що присуджуються щорічно: за визначні заслуги в бібліотечній освіті; медаль Мелвіна Д'юї за досягнення в управлінні, освіті або каталогізації та класифікації; нагорода «Рівноправності» - за втілювання в життя принципу рівноправності чоловіків та жінок у бібліотечній справі; публічній або бібліотеці навчального закладу - за проект фінансового розвитку, пошук нових форм фінансування; бібліотекарю, який зробив значний внесок у стимулювання і керівництво дитячим та юнацьким читанням; за краще видання з бібліотечної справи за останніх три роки; за заслуги перед професією; «Бібліотека майбутнього» - за інноваційний підхід до навчання читачів користуванню новою інформаційною технологією; за вдосконалення бібліотечного обслуговування людей похилого віку; за кращу публікацію місцевої, регіональної бібліотеки або бібліотеки штату, бібліотечної асоціації, групи тощо.

БАВ також запровадила ряд заохочень. Наприклад,

медаль ім. Уїтлі та медаль Бестермана даються за кращі бібліографічні покажчики, медаль Макколвіна - за визначні довідкові видання.

Президія УБА присудила такі нагороди:

«За відданість бібліотечній справі» Л. Ковальчук, директору ЦМБ ім. Лесі Українки (Київ); А. Лучку, директору Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тимірязева; Л. Незнамовій, директору Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка; В. Курдюк, зав. відділом комплектування і обробки літератури Рівненської ОУНБ; Р. Глаз, зав. відділом обробки дореволюційних видань Херсонської ОУНБ ім. М. Горького; Г. Сторожук, директору ЦБС м. Артемівська Донецької обл.

«За внесок у бібліотечну освіту»: В. Бабичу, проф., зав. кафедрою КДІК, за плідну науково-педагогічну діяльність на ниві підготовки бібліотечно-інформаційних фахівців.

«За внесок у розвиток бібліографії та бібліографознавства» Н. Королевич, проф. КДІК, за визначні заслуги в розвитку і збагаченні бібліографії та бібліографознавства в Україні.

Переможцем конкурсу «Бібліографічний посібник 1996 року» став бібліографічний покажчик для молоді «П'ятдесят кращих романів світу» (Державна бібліотека України для юнацтва. Уклад. Т. Шульга).

Почесну відзнаку «За внесок у бібліотекознавство» в 1996 р. президія Асоціації вирішила не присуджувати.

Термін подання документів на присудження почесних відзнак УБА в 1997 р. - 1 квітня поточного року. Документи надсилати за адресою: 252042, м. Київ, вул. Чигоріна, 14, к. 10, УБА.

Положення про почесну відзнаку УБА «За внесок у розвиток бібліографії та бібліографознавства»

1. Це положення визначає умови і порядок нагородження почесною відзнакою УБА «За внесок у розвиток бібліографії та бібліографознавства» науковців, викладачів і бібліографів-практиків України.

2. Дана відзнака встановлюється з метою сприяння розвитку теорії бібліографії як умови подальшого вдосконалення, інформаційно-бібліографічного та бібліотечного обслуговування читачів.

3. Присуджується щорічно одному кандидату за визначні заслуги в розвитку теорії і практики бібліографії.

4. Присвоюється президією УБА за поданням її регіональних і галузевих відділень.

¹ 1996. ALA Awards. Opportunities and honors. - [Chicago: ALA, 1995]. - 8 p.

© Пашкова Валентина Степанівна, Київ, 1997
© Сошинська Ярослава Євгенівна, Київ, 1997

5. Клопотання про присвоєння почесної відзнаки можуть порушуватися первинними організаціями УБА окремих установ, у тому числі не бібліотечних.

До клопотання про присвоєння додаються список друкованих праць та докладна характеристика на кандидата, в якій необхідно звернути увагу на його внесок у: розробку теорії, історії, методики й організації бібліографічної роботи в Україні (статті, монографії, дисертації, рецензії тощо); складання, рецензування та наукове редагування бібліографічних праць; впровадження нових інформаційних технологій у бібліографічну діяльність; підготування підручників, посібників, програм та методичних розробок з бібліографічних дисциплін; роботу редколегій спеціальних видань, державних і міжнародних рад з координації досліджень у галузі бібліотеко- і бібліографознавства; популяризацію бібліотечно-бібліографічних знань, бібліографічної освіти, бібліографічних видань у пресі, в засобах масової інформації тощо; запровадження результатів теоретичних розробок у бібліотечно-бібліографічну практику (виступи на конференціях, семінарах, нарадах; організацію бібліографічних підрозділів у бібліотеках, бібліографічних кафедр у вузах тощо); залучення молодих науковців до розробки бібліографознавчих проблем (керівництво аспірантами, студентськими науковими працями тощо); організацію та проведення наукових і науково-практичних конференцій, семінарів з проблем розвитку бібліографії та бібліографознавства.

6. Регіональні (галузеві) відділення, розглянувши клопотання, свою рекомендацію про подання до нагородження відзнакою разом з іншими документами надсилають до експертної комісії (призначається президією УБА). Вона аналізує подані матеріали і разом зі своїми рекомендаціями передає до розгляду президії УБА (вносить рішення про нагородження).

7. Імена осіб, яким присуджено почесну відзнаку, вносяться в Книгу пошани УБА. Вони морально й матеріально стимулюються, їхня діяльність висвітлюється в засобах масової інформації, друкованих виданнях УБА.

Положення про почесну відзнаку УБА «За відданість бібліотечній справі»

1. Це положення визначає умови й порядок нагородження працівників бібліотек України почесною відзнакою УБА.

2. Встановлюється з метою підтримки успішної діяльності найбільш авторитетних, творчих бібліотечних спеціалістів.

3. Щороку відзначається не більше п'яти працівників, які мають вищу або середню спеціальну освіту, стаж роботи не менше 20 років у державних бібліотеках (усіх систем і відомств) та творчі здобутки.

4. Нагородження здійснюється за поданням її регіональних та галузевих відділень.

5. Клопотання про нагороду можуть порушуватися первинними організаціями УБА окремих установ, у тому числі й не бібліотечних. Щороку від первинної організації може бути висунута одна кандидатура.

Клопотання має супроводжуватися докладною характеристикою на претендента, в якій потрібно зазначити основні моменти його виробничої та громадської діяльності, заслуги й досягнення як бібліотечного фахівця, зокрема особливості творчого підходу до

вирішення актуальних питань роботи, впровадження інновацій.

6. Регіональні (галузеві) відділення, розглянувши клопотання, надсилають рекомендацію про подання до нагороди разом з документами до експертної комісії (призначається президією УБА). Її члени після розгляду матеріалів передають їх разом зі своїми рекомендаціями до президії УБА (вносить рішення про нагородження).

7. Особам, нагородженим почесною відзнакою, вручаються іменний годинник, іменна папка з фотокарткою і значок «За відданість бібліотечній справі». Їх імена вносяться до Книги пошани УБА.

Досвід роботи нагородженого висвітлюється в засобах масової інформації та спеціальному інформаційному листі УБА.

Положення про почесну відзнаку УБА «За внесок у бібліотечну освіту»

1. Це положення визначає умови й порядок нагородження викладачів вищих і середніх бібліотечних навчальних закладів, а також системи підвищення кваліфікації бібліотекарів.

2. Відзнака встановлюється з метою активізації творчої професійної діяльності педагогічних працівників та стимулювання їх участі в розбудові національної системи бібліотечної освіти.

3. Присуджується щорічно за визначні заслуги в розвитку бібліотечної освіти.

4. Присвоюється викладачам, які: працюють на ниві бібліотечної освіти не менше 10 років і виявили високий рівень професіоналізму, ініціативи, творчості, досконало володіють ефективними формами й методами організації навчально-виховного процесу, забезпечують високу результативність і якість своєї праці; є авторами підручників, навчальних посібників, інших видань, застосовуваних у навчальному процесі; впроваджують у нього педагогічні новачки і нові технології з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів та учнів; забезпечують зв'язок навчання з наукою і виробництвом; мають учені звання і наукові ступені; проводять наукові дослідження із залученням студентської молоді, здійснюють наукове керівництво дипломами й дисертаційними роботами студентів і аспірантів; беруть активну участь у розбудові бібліотечної освіти України шляхом науково-дослідної діяльності в галузі освіти, публікацій у пресі, виступів з доповідями на конференціях і симпозіумах, по радіо, телебаченню.

5. Ця почесна відзнака присвоюється президією УБА за поданням її регіональних та галузевих відділень.

6. Клопотання про її присвоєння можуть порушуватися первинними організаціями УБА окремих установ, у тому числі не бібліотечних. Супроводжується докладною характеристикою на кандидата та списком його публікацій.

7. Регіональні (галузеві) відділення, розглянувши клопотання, надсилають свою рекомендацію про подання до нагородження разом з іншими документами до президії УБА.

8. Нагородженому вручається іменна папка з фотокарткою. Досвід його роботи висвітлюється в засобах масової інформації та спеціальному інформаційному листі УБА.

* Для вищих навчальних закладів.

Положення про почесну відзнаку УБА «Бібліографічний посібник року»

1. Встановлюється з метою поліпшення інформаційно-бібліографічного обслуговування користувачів інформації, заохочення кваліфікованих бібліографів до створення національної інформаційно-бібліографічної бази, ознайомлення бібліотечної спільноти з кращою бібліографічною продукцією України.

2. Присуджується щорічно за кращий бібліографічний посібник, виданий в державі у відповідному році.

3. На конкурс можуть подаватися бібліографічні посібники різних типів і видів. Почесна відзнака присвоюється: за кращу серію покажчиків; за оригінальний посібник.

4. Основні критерії оцінки бібліографічної продукції: актуальність та оригінальність тематики (проблематики); відповідність методики складання посібника (структури, принципів відбору матеріалу, засобів бібліографічної характеристики документів, складу допоміжного апарату тощо) його цільовому та читачькому призначенню; якість поліграфічного оформлення.

5. Клопотання про нагородження можуть порушуватися первинними організаціями УБА окремих установ, у тому числі не бібліотечних. Щорічно можна подавати до нагородження один бібліографічний посібник або серію.

Клопотання супроводжується розгорнутою рецензією на посібник, який подається.

6. Регіональні (галузеві) відділення, розглянувши клопотання, свою рекомендацію про подання до нагородження разом з іншими документами надсилають до експертної комісії (призначається президією УБА). Вона оцінює надіслані покажчики і передає їх разом зі своїми рекомендаціями до президії УБА (вносить рішення про нагородження).

7. Складачам посібника, удостоєного почесної відзнаки УБА, вручається посвідчення. Розгорнута рецензія на посібник та відомості про його складачів публікуються в засобах масової інформації і спеціальному інформаційному листі УБА.

Положення про почесну відзнаку УБА «За внесок у бібліотекознавство»

1. Це положення визначає умови й порядок нагородження науковців, викладачів вищих і середніх спеціальних навчальних закладів, бібліотекарів-практиків України та іноземних держав.

2. Відзнака встановлюється з метою сприяння роз-

витку бібліотечної теорії та впровадження її досягнень у практику як умову подальшого вдосконалення бібліотечного обслуговування, ефективної організації функціонування бібліотечних мереж і систем, стимулювання творчих пошуків науковців.

3. Присуджується президією УБА за поданням регіональних та галузевих відділень УБА щорічно (по одному діячу) за заслуги в розвитку бібліотекознавства, зокрема за: розвиток теорії та історії бібліотечної справи й впровадження результатів наукових досліджень у бібліотечну практику шляхом оприлюднення їх у монографіях, наукових збірниках, статтях та інших публікаціях, публічного захисту на наукових конференціях і симпозіумах; розробку нових напрямів у бібліотекознавстві, розробку концептуальних положень розвитку бібліотечної теорії, практики, бібліотечно-інформаційної освіти; наявність наукової школи (підготовка докторів і кандидатів наук, керівництво дипломними роботами студентів); участь у роботі вечерних рад, редколегій журналів і наукових збірників, редагуванні наукових праць; організацію та активну участь у міжнародних та регіональних наукових конференціях, симпозіумах, семінарах, практикумах, школах передового досвіду; участь у підготовці спеціалістів бібліотечно-інформаційної сфери й підвищенні їх кваліфікації; поширення серед громадськості досягнень бібліотечної науки й практики, популяризацію праць видатних бібліотекознавців; активну участь у роботі УБА, інших професійних об'єднань, комісій тощо.

4. Клопотання про нагородження можуть порушуватися первинними організаціями УБА окремих установ, у тому числі не бібліотечних. Щороку від первинної організації може бути висунута одна кандидатура. До клопотання додається розгорнута характеристика на претендента, в якій потрібно зазначити його творчі здобутки та результати наукової діяльності відповідно до п. 3 цього положення і список опублікованих праць.

5. Регіональні (галузеві) відділення, розглянувши клопотання, надсилають свою рекомендацію про нагородження почесною відзнакою разом з усіма документами до експертної комісії, яка після розгляду матеріалів передає їх разом зі своєю рекомендацією до президії УБА (вносить рішення про нагородження).

6. Імена осіб, яким присуджено почесну відзнаку, вносяться в Книгу пошани УБА, Енциклопедію бібліотекознавства. Вони морально й матеріально стимулюються, їхня діяльність висвітлюється в засобах масової інформації, друкованих виданнях УБА.